

POZMĚŇOVACÍ NÁVRH

k návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv)

(sněmovní tisk 699)

1. V § 3 odst. 2 písm. e) nově zní:
„e) smlouvu uzavřenou adhezním způsobem, jejíž smluvní stranou je právnická osoba uvedená v § 2 odst. 1 písm. e), k), l), **m)** nebo n), s výjimkou smluv uzavřených na základě zadávacího řízení podle zákona o veřejných zakázkách,“
2. V § 3 odst. 2 se za písm. l) připojuje písm. m), které zní:
„**m) smlouva, týkající se výroby a vysílání zpravodajských, publicistických a sportovních pořadů, včetně smlouvy o nákupu práv k vysílání zpravodajského, publicistického nebo sportovního pořadu, jejíž alespoň jednou smluvní stranou je Česká televize nebo Český rozhlas a smlouva, týkající se výroby a vysílání uměleckých pořadů, včetně smlouvy o nákupu práv k vysílání uměleckého pořadu, jejíž alespoň jednou smluvní stranou je Česká televize nebo Český rozhlas.**“
3. V § 5 odst. 6 nově zní:
„(6) Z uveřejnění prostřednictvím registru smluv lze vyloučit metadata uvedená v odstavci 5 písm. a) nebo c), jsou-li tato metadata obchodním tajemstvím osoby uvedené v § 2 odst. 1 písm. e), k), l), **m)** nebo n), a to také tehdy, pokud by obchodním tajemstvím bylo až více takto uveřejněných informací zároveň.“

Důvodová zpráva

Pozměňovací návrh zákona se rozumně snaží o nápravu neodůvodněné diskriminace provozovatelů rozhlasového a televizního vysílání, kteří poskytují službu veřejnosti, tedy Českého rozhlasu a České televize, kteří jsou podle zákona o registru smluv povinni zveřejňovat smlouvy nad 50.000,- Kč, zatímco na jejich konkurenty, především ostatní provozovatele vysílání a poskytovatele audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, v nichž mají majetkovou účast soukromoprávní osoby, se zákon o registru smluv logicky nevztahuje.

Předkládané pozměňovací návrhy si kladou za cíl umožnit fungování Českého rozhlasu a České televize tak, aby mohly plnit veškeré funkce dané zvláštními zákony a zároveň si počínaly efektivně a hospodárně.

Český rozhlas i Česká televize soutěží ve vysoce konkurenčním prostředí, především o práva k vysílání pořadů (např. sportovní práva, práva k přírodovědným, historickým, vzdělávacím apod. dokumentům, práva k filmům a televizní dramatické tvorbě). Zákonem o registru smluv se oproti svým konkurentům dostaly do značně nevýhodného postavení. Povinnost zveřejňování smluv odkryje strukturu dodavatelsko-odběratelských vztahů těchto subjektů, což v dlouhodobém horizontu povede ke snížení jejich konkurenceschopnosti a posléze k jejich likvidaci. Nelze rovněž pominout, že mnozí smluvní partneři, zejména zahraniční, považují za své know-how již jen samotnou strukturu a znění smluv, na jejichž tvorbu vynaložili značné finanční částky. Nelze pominout, že právní úprava pojmu obchodního tajemství v občanském zákoníku neumožňuje takové části smluv znečitelnit jako obchodní tajemství.

Značným problémem je rovněž to, že smlouvy se zahraničními majiteli vysílacích práv se v drtivé většině případů řídí jiným právním řádem než českým, zejm. v angloamerickém právním prostředí se např. datum účinnosti smlouvy odvozuje od uzavření ústní dohody o podstatných náležitostech smlouvy bez ohledu na datum podpisu písemného vyhotovení smlouvy, které následuje mnohem později, často i po několika měsících. Tyto smlouvy jsou navíc často uzavírány adhezním způsobem, takže existuje reálné riziko, že zahraniční partner na sjednání účinnosti smlouvy v souladu se zákonem o registru smluv nepřistoupí a smlouva by tak byla od počátku neplatná. Určité typy pořadů tak mohou zcela zmizet z obrazovek, a to se týká především sportovních přenosů. Již platný zákon o registru smluv obsahuje výjimku pro některé subjekty u smluv uzavíraných adhezním způsobem, avšak Česká televize a Český rozhlas v nich dosud zahrnuti nejsou. Poněvadž jde o obdobný charakter smluv, není legitimní a důvodné, aby docházelo k odlišné právní úpravě mezi subjekty, na které se výjimka v platném zákoně vztahuje a Českou televizí, resp. Českým rozhlasem, na které se uvedená výjimka zatím nevztahuje.

Pokud Česká televize a Český rozhlas budou zveřejňovat smlouvy, týkající se výroby a vysílání především uměleckých a sportovních pořadů, část majitelů práv odmítne smlouvy uzavírat a nebude tedy možno práva k vysílání získat. V důsledku toho se divákům České televize resp. posluchačům Českého rozhlasu nedostane řada kvalitních pořadů jako doposud a plnění hlavních úkolů veřejné služby (ust. § 2 zák. č. 483/1991 Sb., o České televizi, resp. ust. § 2 zák. č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu) bude ohroženo. Nelze pominout ani smlouvy, týkající se vlastní výroby. Je sice pravdou, že platný zákon o registru smluv stanoví výjimku z uveřejňování smluv uzavřených s autorem nebo výkonným umělcem v souvislosti s autorským dílem nebo uměleckým výkonem, ale na ostatní fyzické osoby, které pracují ve stejném štábu a na stejném pořadu, se vztahuje pouze výjimka nezveřejňování smluv do hodnoty 50.000 Kč. Pro představu např. v České televizi se v případě vlastní výroby uzavře 105.000 smluv s autory nebo výkonným umělci ročně a cca 2.000 smluv s fyzickými osobami, které vykonávají neautorské profese (např. pomocný režisér, skriptka, vedoucí projektu, zvukař apod.). Navrhovaná výjimka zahrnuje i tyto neumělecké profese, ale jen tehdy, pokud se podílejí na výrobě nebo vysílání uměleckého pořadu.

Smlouvy, týkající se výroby a vysílání zpravodajských a publicistických pořadů, není žádoucí předem zveřejňovat, protože je v zájmu veřejnosti, aby obsah reportáží v případě exponovaných kauz, a to nejen z oblasti investigativní žurnalistiky, zůstal utajen před jejich odvysíláním. Věc by částečně řešilo, pokud by došlo k rozšíření výjimky uvedené v ust. § 5 odst. 6 platného zákona o registru smluv i na Český rozhlas a Českou televizí, ale ne zcela uspokojivě, protože některé informace a souvislosti by bylo možno dohledat z ostatního textu smlouvy. V jiných případech pak nelze mnohdy ani předvídat nenadálé události, o nichž zpravodajské a publicistické pořady budou informovat (např. přenosy, týkající se

teroristických útoků a jejich dopadů, informace o živelních událostech, informace o katastrofách s širším společenským dopadem, informace o aktuálním politickém vývoji v průběhu předvolebních kampaní, apod.) a přitom je třeba neprodleně dohodnout podmínky pro realizaci aktuálního vysílání. V praxi se v těchto případech dosud jedná ústně a smlouvy jsou následně písemně potvrzovány podle ust. § 1757 občanského zákoníku.

S výrobou programového obsahu je spojena obrovská administrativa související s uzavíráním smluv už nyní (např. k natáčení 14-ti dílného televizního dramatického seriálu ze současnosti realizovaného v roce 2015 bylo uzavřeno 1160 smluv a tento počet nikterak nevybočuje z běžné praxe). Často dochází v televizní i rozhlasové výrobě k uzavření smluv ústních. Ústní smlouvy jsou následně pouze písemně potvrzovány. Zrušení smlouvy při pozdním či nesprávném uveřejnění smlouvy by v důsledku toho vedlo k situaci, že by k odvysílání určitého materiálu došlo bez příslušného oprávnění, případně by nemohlo dojít k odvysílání vůbec.

Je třeba dodat, že navrhovanou výjimkou ust. § 3 odst. 2 písm. m) není dotčena převážná většina smluv, které uzavírá Česká televize nebo Český rozhlas a je třeba zdůraznit, ani smluv, týkajících se dalších částí vysílání (jako jsou např. obchodní sdělení, sdělení ve veřejném zájmu apod.).

Co se týká rozšíření výjimky uvedené v ust. § 5 odst. 6 zákona, Česká televize a obdobně tak Český rozhlas uzavírají smlouvy převážně se soukromými subjekty. Rozšíření této výjimky i na Českou televizi a Český rozhlas by znamenalo, že oba tyto subjekty by mohly např. ujednání o ceně zahrnout pod obchodní tajemství, což jim až dosud umožňoval občanský zákoník, ale vyloučil zákon o registru smluv. Za situace, kdy oba tyto subjekty působí v silném konkurenčním prostředí, by nemožnost zahrnout cenu pod obchodní tajemství vedlo ke snížení jejich vyjednávacího potenciálu o únosné ceně např. za vysílací práva. Zpřístupňování údajů, které až do platnosti zákona o registru smluv byly předmětem obchodního tajemství a z tohoto důvodu nebyly zveřejňovány, znevýhodňují Českou televizi a Český rozhlas v hospodářské soutěži a ve svém důsledku vedou k navyšování prostředků vynakládaných z veřejných prostředků, které jsou přitom již pod veřejnou kontrolou orgánů a subjektů uvedených v zákoně o České televizi resp. v zákoně o Českém rozhlasu. Není legitimní ani důvodné, aby docházelo k rozlišování mezi subjekty, které jsou již v ust. § 5 odst. 6 platného zákona o registru smluv vypočteny a Českou televizí a Českým rozhlasem, které dosud v uvedeném ustanovení zahrnuty nejsou.

Nejen nakládání s veřejnými prostředky České televize a Českého rozhlasu, ale i s ostatními prostředky stanoví zákon velmi přísně. Hospodaření České televize a Českého rozhlasu (ČT a ČRo) je na rozdíl od většiny subjektů, na které zákon o registru smluv dopadá, podrobeno důkladné a několikeré kontrole. Veřejné prostředky lze použít výhradně na plnění úkolů veřejné služby. Rada ČT a Rada ČRo schvaluje rozpočty, přehledy pohledávek a závazků a účetní závěrky podle zvláštního právního předpisu, které jsou ověřeny auditorem. V působnosti Rady ČT a Rady ČRo je rovněž kontrola účelného a hospodárného využívání finančních zdrojů a majetku ČT, resp. ČRo, podle schváleného rozpočtu, plnění povinnosti převádět a používat výnosy z vysílání reklam, sledovat naplňování požadavků práva Evropské unie na transparentnost finančních vztahů v ČT a v ČRo. V ČT a v ČRo působí Dozorčí komise, která je v souladu se zákonem poradním orgánem Rady ČT, resp. Rady ČRo, ve věcech kontroly hospodaření. Jejím úkolem je sledovat, zda jsou finanční zdroje a majetek ČT, resp. ČRo, účelně a hospodárně využívány podle schváleného rozpočtu v souladu s právními předpisy a s požadavky práva Evropské unie. Je povinna upozorňovat Radu ČT, resp. Radu ČRo, na zjištěné nedostatky a předkládat jí návrhy na odstranění. Je oprávněna nahlížet do všech účetních dokladů, účetních záznamů a dalších písemností ČT, resp. ČRo a požadovat ústní nebo písemné informace od příslušných zaměstnanců. Dozorčí komise obzvláště důkladně kontroluje zejména veřejné zakázky (včetně smluvní dokumentace), a to i ty, které podle zákona o veřejných zakázkách nejsou zveřejňovány.

Rada ČT a Rada ČRo skládají účty každoročně Poslanecké sněmovně, které předkládají k projednání Výroční zprávy o činnosti a Výroční zprávy o hospodaření za příslušný rok. Je možno shrnout, že v současné době je zákonem stanovená veřejná kontrola České televize a Českého rozhlasu mnohem přísnější než kontrola subjektů, které spadají pod režim výjimek nebo do režimu zákona o registru smluv dokonce vůbec nespádají.

Výše uvedeným návrhem není sledováno snížení transparentnosti smluv v České televizi nebo v Českém rozhlasu, ale zohlednění skutečností, že tyto veřejnoprávní subjekty plní úkoly specifické povahy stanovené přímo zvláštními zákony a přitom působí ve vysoce konkurenčním prostředí.

Je proto rozumné stávající právní úpravu zákona o registru smluv změnit.

x x x